

به ناوی خودای به خشندهو میهره بان

به ناوی گه له وه

په رله مانی کوردستان - عیراق

پالپشت به حوکمه کانی بر گه ی (۱) له مادده ی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ ی هموار کراو و، به گویره ی نه وه ی نه نجومه نی وه زیران خستیه روو، په رله مانی کوردستان - عیراق له دانیشتنی ئاسایی خوی ژماره (۲۲) ۱۵ که رۆژی ۲۰۱۲/۶/۵ گری درا، برپاری دهر کردنی ئەم یاسایه ی دا:

یاسای ژماره (۴) ی سالی ۲۰۱۲

هه موار کردنی یاسای پیاده کردنی یاسای خانه نشینی و بیمه ی کومه لایه تی کریکاران

ژماره (۳۹) ی سالی ۱۹۷۱ ی هه موار کراو له ههریمی کوردستان - عیراق

مادده ی یه که م:

جیبه جی کردنی مادده ی سییه می یاساکه له ههریمی کوردستان - عیراق راده گیریت و، ئەمه ی خواره وه جی ده گریته وه:

یه که م: حوکمه کانی ئەم یاسایه تی کرای کریکاران و کارگوزاران له ده زگا و کومپانیاکانی که رتی تاییه ت له نیو ههریمدا ده گریته وه، به چاوپوشین له ژماره ی کارمندان.

دووم: حوکمه کانی ئەم یاسایه ئەمانه ناگریته وه:

۱- فرمانبهر له یه کیك له فرمانگه یان ده زگاکانی حکومت یان ئەوانه ی یاسای راژه ی مه ده نی ده یانگریته وه.

۲- ئەو کریکاره ی له لای ریخخراوه کانی نیوده ولته تی و نیرده دیپلوماسییه بیانیه کاندان.

۳- ئەو کریکاره ی له لای لایه نانیکن که مه رجیان هه یه بو کریکاره کانیان، که ده بی بچنه ژیر باری سیسته میکی کومه لایه تی تاییه ت به خویانه وه.

۴- کارمندان ی هیزه کانی ئاسایشی ناوخو و پاسه وانانی ههریم.

مادده ی دووم:

دووباره کار به بر گه ی (ز) له مادده ی (۲۰) ی یاساکه له ههریمی کوردستان - عیراقدا ده کریت و، به م شیوه ی خواره وه ده خویندریته وه:

ز- گه نجینه ی گشتی به شداری بکات له داها تی سندووقی بیمه و خانه نشینی کریکاران، ئەم به شداری کردنه ش به وه دیاری ده کریت، که وه زاره تی دارایی و ئابووری له بودجه ی سالانه ی ههریمدا، به ریژه ی (۳۰٪) ته رخانی ده کات له و ئابوونانه ی دراونه ته سندووق له ماوه ی سالی دارایی رابردوودا.

ماددهی سییهه:

جیهه جی کردنی برگی (ب/۲) له ماددهی (۳۸) ی یاساکه له ههریمی کوردستان - عیراق راده گیریت.

ماددهی چوارهه:

برگیههك به ریزبهندی (ز) بۆ ماددهی (۴۸) ی یاساکه زیاد ده کریت، له ههریمی کوردستان - عیراقدا جیهه جی ده کری و، بهم شیوهی خوارهوه ده خویندریتتهوه:

ژنی بیمه داری کارکەر، دوا ی تهواو بوونی مۆلتهتی منداڵ بوون، مافی ههیه داوا ی مۆلتهتی دایکایهتی بۆ ماوهیهك بکات که له یهك سال زیاتر نه بیته به نیوه مووچه، به مهرجیک له بری کۆمه کی پاراستنی کۆمه لایهتی کهمتر نه بیته، له لایهن گهنجینهی گشتیهوه پیی ده دریت، به مهرجیک گریهسته که تهواو نه بوو بیته.

ماددهی پینجهه:

جیهه جی کردنی برگی (ه) له ماددهی (۵۰) ی یاساکه له ههریمی کوردستان - عیراق راده گیریت و، ئەمهه ی خوارهوه جی ده گریتهوه:

ه- مووچه ی خانه نشینی تهواوی نهخۆشی و مووچه ی خانه نشینی به شه کی له بری ناتوانایهك که یه کسانه به (۷۵٪) و به رهو ژوور له ناتوانایی تهواو، له کاتی مردنی خانه نشینه که دا ده خریته سه ره نه وه که ی، ههرچی مووچه ی خانه نشینی به شه کیی نهخۆشییه له بری ناتوانایه کی کهمتر له (۷۵٪) له ناتوانایی تهواو، ئەوا له کاتی مردنی خاوه نه کهیدا به یه کجاری ده بریت.

ماددهی شه شهه:

جیهه جی کردنی ههر دوو برگی (ب) و (ج) له ماددهی (۶۰) ی یاساکه له ههریمی کوردستان راده گیریت و، ئەمهه ی خوارهوه جی ده گریتهوه:

ب- ئەگەر خانه نشینیکی توشبوو به ناتوانایه کی یه کسان به (۷۵٪) به رهو ژوور مرد، مووچه که ی ده خریته سه ره نه وه که ی.

ج- ئەگەر خانه نشینی توشبوو به ناتوانایه کی به شه کیی کهمتر له (۷۵٪) مرد، نه وه که ی قهره بووه کی پی ده دریت یه کسان ده بیته به مووچه ی خانه نشینی توشبوونی به شه کی له بری چوار سال، له حالته تی نه وه که مافی مووچه ی مردنه که ی نه بیته.

ماددهى جەوتەم:

جىيەجى كىردى ماددهى (۶۹) ى ياسا كە لە ھەرىمى كوردستان رادەگىرەت و، ئەمەى خوارەو ە جىيە دەگىرەتەو:

ا- رادەى ھەرە بەرزى مووچەى خانەنشىنى تەواو سەبارەت بە ھەموو لقەكانى بىمە لەم ياساىدەدا، لە ھەموو حالەتەتەدا نەبى لە (۸۰٪) ى مامناوئەندى مووچەى مانگانەى دواین سالى بىمە كراو لە راژەى كار، تىپەپرەت.

ب- رادەى ھەرە كەمى مووچەى خانەنشىنى تەواو سەبارەت بە ھەموو لقەكانى بىمە لەم ياساىدەدا، لە ھەموو حالەتەتەدا نەبى لە رادەى ھەرە كەمى مووچەى خانەنشىنى فەرمانبەر بىتە خوارى.

ج- مووچەى خانەنشىنى بەشەكى لە ھەموو حالەتەتەدا كەمتر نەبىت لە ئاستى كۆمەكى پاراستنى كۆمەلەتەى.

ماددهى ھەشتەم:

ھەر دوو ماددهى (ياز دەم و دواز دەم) وەك بەشىكى تەواو كراو بۆ ياساى ژمارە (۳۹) ى سالى ۱۹۷۱ جىيەجى دەگىرەت و لە ھەرىمى كوردستان - عىراقدا كارى پىدەگىرەت.

ماددهى نۆيەم:

بەدەر لە حوكمەكانى ماددهى (۲۷) لە ياساى خانەنشىنى و بىمەى كۆمەلەتەى كرىكاران، كرىكارانى كەرتى تايبەت كە خاوەن كارى ھەمىشەى يان بەردەواميان نىيە، لە حالەتى بەشدارى كردنەن لە سندووقى بىمەدا، مافى بىمەى كۆمەلەتەى دەبى، بە مەرجەك لە دامەزراوەكانى ھەرىمدا مووچەيان نەبىت و، چۆنەتى تۆمار كردنەن و ەرگرتنى ئابونە لىيان، بە پەپرەوئەك رەك دەخرەت كە ئەنجومەنى ەزىران دەرى دەكات.

ماددهى دەيەم:

كرىكارى بىمەدار مافى ھەيە سوود لە بىمەى بىكارى بە گۆرەى ئەم بىنەمايانە ەربگىرەت: يەكەم: دەبى پىدانى بىمەى بىكارى بۆ ماوئەك بىت كە لە (دوو سال) كەمتر نەبىت. دوو ەم: بىمەدار لە ماوئە بىكارىدا و بۆ ماوئەك كە لە (شەش مانگ) زىاتر نەبىت، بىرە پارەىكى يەكسان بە كۆمەكى پاراستنى كۆمەلەتەى ەردەگىرەت بە مەرجەك لە (سى) جار تىنەپرەت.

ماده‌ی یازدهم:

کار به هیچ دهقیکی یاسایی یان بریاریک ناکری که له گهل حوکمه کانی ئەم یاسایه دا نا کۆک بیّت.

ماده‌ی دوازدهم:

دهبی وهزیری کار و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی له ههریم رینمایی پیویست بۆ ئاسان جیبه‌جی کردنی حوکمه کانی ئەم یاسایه دهربکات.

ماده‌ی سیزدهم:

دهبی ئەنجومه‌نی وهزیران و لایه‌نانی په‌یوه‌ندی‌دار حوکمه کانی ئەم یاسایه جیبه‌جی بکه‌ن.

ماده‌ی چواردهم:

ئەم یاسایه له رۆژی بلاو کردنه‌وه‌ی له رۆژنامه‌ی فه‌رمیی "وه‌قایی کوردستان" -ه‌وه کاری پی ده‌کریت.

د. ارسلان بایز اسماعیل

سه‌رۆکی په‌رله‌مانی کوردستان - عێراق

"هۆی ده‌رچوونی"

به ئامانجی هاوشان رۆیشتن له گهل شتانی نوێ باو و گۆرانکاریه‌کان له بازاری کار له ههریمی کوردستان - عێراقدا و پشتیوانی کردن له کریکاران به به‌رز کردنه‌وه‌ی ئاستی گوزه‌ران و کۆمه‌لایه‌تیان و له که‌رته‌کانی تایبه‌ت و تیکه‌ل و ههره‌وه‌زیدا ماف و ده‌سکه‌وتی زیاتریان بۆ ده‌سته‌به‌ر بکریت و تا کاتی ده‌رکردنی یاسایه‌کی ته‌واو بۆ بیمه‌ی کۆمه‌لایه‌تی تایبه‌ت به ههریم، ئەم یاسایه ده‌رکرا.

تیپیی: ئەم یاسایه به‌برپاری ژماره (۱۵) ی سالی ۲۰۱۲ له‌لایه‌ن سه‌رۆکی ههریمی کوردستانه‌وه ده‌رچوینرا.